

שני, ספטמבר 14, 2020 - 23:47

הזנחה תכנונית, לא תקציבית

אודי פרישמן

מאז הבינו קברניטי המערכת כי אין מנוס מסגר, חוזרים פוליטיקאים ומתנגדי־סגר על סיסמה אחת: "אנו משלמים היום את מחיר הרעבת מערכת הבריאות". הפתרון, לדעתם: השקעת מיליארדים במערכת הבריאות לצורך שיקומה.

זו דמגוגיה זולה ומסוכנת, משום שבמציאות של 4,000 מאובחנים חדשים ביום ועלייה מדאיגה בכמות החולים במצב קשה, המערכת לא תוכל להטמיע את המיליארדים ולא תדע מה לעשות איתם. נכון, מערכת הבריאות הוזנחה מאוד בשלושת העשורים האחרונים, אבל לא מבחינה כספית - אלא תכנונית.

במילים אחרות: הבעיה היא לא (רק) תקציבים, אלא מדיניות. ישראל סובלת מהיעדר פתרונות טיפול רפואי בקהילה וממחסור ברופאים. בכל העולם הרפואה עוברת לקהילה, ובעיקר הביתה. הציבור הישראלי נחשף למגמה זו בחודשים האחרונים, כשיותר ויותר מדינות באירופה נקטו שיטה זו כדי למנוע מבתי החולים לקרוס.

בעולם הגדול הבינו מזמן כי בתי החולים צריכים לשמש מרכזי מצוינות לטיפול במקרים קשים ומורכבים, ולא מלונות מרפא. אין שום סיבה שחולים, שהטיפול החרף (האקוטי) בהם הסתיים, ימשיכו לתפוס מיטה בבית חולים. באירופה ובארה"ב מועברים יותר ויותר חולים להמשך טיפול והשגחה בבתיהם או במסגרות רפואיות קהילתיות. כדי שזה יקרה גם בישראל, צריכה להיבנות מערכת שיוזעת לטפל בחולים בקהילה, אך לצערנו אין כזו בארץ בהיקפים הנדרשים. למעשה, אין אצלנו רפואה קהילתית אמיתית. אמנם יש ניצנים של מערכות לאשפוז ביתי, אבל אין חשיבה תכנונית בכיוון זה לטווח ארוך.

"רכבת הסגר" כבר יצאה לדרך, אבל יש לנצל את "זמן הנסיעה" כדי להפנים שמערכת הבריאות צריכה להשתנות - לא בהזרמת משאבים אלא בפיתוח אסטרטגיה רחבה של טיפול בקהילה ובבית. במערכת הזו יש מקום לשילוב של רפואה ציבורית יחד עם שירותים פרטיים של חברות ביטוח, כי רק כך נוכל להדביק את הפער העצום שנוצר בתחום החשוב הזה.

יש להבין כי אין אפשרות לבנות מספיק בתי חולים וגם לא לרכוש ולהשמיש די מיטות אשפוז שיתנו פתרון אשפוז לכלל הציבור, לא בשגרה ולא במשבר. אבל גם לא צריך. הניסיון שנצבר בעולם ברפואת בית, מלמד שבבית התמותה קטנה יותר, שביעות הרצון של החולה שנמצא בסביבתו הטבעית גדולה יותר והעלויות של המערכת נמוכות משמעותית.

סיסמאות פופוליסטיות על "הרעבת המערכת" לא יסייעו. הפתרון המיידי להתפשטות הקורונה הוא הטלת סגר, אבל הממשלה תמעל בתפקידה אם לא תתחייב לגבש וליישם אסטרטגיה אמיצה שתגדיר מחדש את מערכת הבריאות לשני העשורים הבאים.

משרד הבריאות הוכיח שהוא לא בשל להוביל שינוי דרמטי כזה, משום שאנשיו דבקים בקונספציות ישנות. הפתרון יבוא רק מוועדת מומחים, שתגדיר מחדש את צורכי הבריאות של ישראל, תציג חלופות אסטרטגיות ותביא את המלצותיה לאישור הממשלה.

ד"ר אודי פרישמן הוא מומחה למדיניות בריאות הציבור, לשעבר סגן מנהל בית החולים אסותא, מנכ"ל החברה הכלכלית של קופ"ח לאומית ויועץ לשר הבריאות

לדעות נוספות של אודי פרישמן <